

26 Νοεμβρίου 2014

Άθως. Η δεύτερη πανοπλία

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης

Πεζογράφος, ποιητής, δοκιμιογράφος, ζωγράφος, κριτικός τέχνης και μεταφραστής

Εκεί που κατέληξαν, οι επί του θέματος από μακρού χρόνου συλλογισμοί μου, είναι ότι το Άγιον Όρος μπορεί να παρομοιαστεί, αν όχι να ταυτιστεί, με την δεύτερη πανοπλία του Αχιλλέως.

Δίκαια η λαμπρώς περιγραφόμενη ασπίδα του μυθικού ήρωα, συσχετίστηκε με το δημώδες (και του Κρυστάλλη) τραγούδι «Το κέντημα του μαντηλιού».

Άσκηση υπομονής της συγκινημένης πίστεως και αφοσιώσεως, στον άγνωστο εισέτι Νυμφίο από την κόρη, το κέντημα με το βελόνι και την κλωστή, περιλαμβάνει όλο τον κόσμο των αισθήσεων σ' ένα ρινόμακτρο.

Σε αγιορείτικες απεικονίσεις του Παραδείσου, σε τοιχογραφίες, οι ψυχές των Δικαίων, απάνω στα γόνατα των Αγίων Πατέρων, διακρίνονται μέσα σ' ένα είδος μεγάλα μαντήλια, που κρατούν από τις δύο άκρες των οι παρά τον Κύριο των Δυνάμεων μορφές.

Ο Θεάνθρωπος αφήκε ν' αποτυπωθεί η Αγία του Όψη επί ενός οικοδομικού μέσου, το κεραμίδι και επί του απομάσσοντος, τους ιδρώτες των πόνων και μόχθων μας, παράλληλα προς τις εκκρίσεις και απεκκρίσεις της φυσιολογίας, φτωχό ιστό υφάνσεως, το μαντήλι.

Τα πάντα προς διευκόλυνση των εν ζωή θνητών, ώστε να διακρίνουν την αμέσως ασύλληπτη μορφή της αληθείας της Πίστεως.

Έχω διαβάσει ένα βιβλίο του Ακαδημαϊκού, ιστορικού της Ορθοδόξου Χριστιανικής Τέχνης Γ. Σωτηρίου, όπου αναφέρονται οι ποικίλες αποδόσεις, διά του χρωστήρος παραλλήλως προς τον γραπτό λόγο, της μορφής του Σωτήρος Χριστού. Εκ πρώτης όψεως και επιπολαίως, θα δυσκολευόταν κανείς να ανεύρει την ενότητα. Το ένα πρόσωπο.

Καλλίτερα όμως κάποτε ν' αγνοούμε το ένα, το απρόσιτο φως και δυσκολοθώρητο σκότος, παρά να χάσουμε την αίσθηση της πιο μεγάλης χαράς που γίνεται, της εν παντί παρουσίας του Φιλανθρώπου.

Καταλαβαίνω καλά τον ευλαβή δισταγμό των πρώτων πιστών, ως προς την συγκεκριμένη μορφή, του καταβάντος εξ ουρανών. Πατρικώ θελήματι Υιού και διαμένοντος, αχωρίστως μεθ' ημών ως Παρακλήτου, Τρισυποστάτου και Αδιαιρέτου Θεού.

Όταν πρώτη φορά, πηγαίνοντας με μια βάρκα, κατενόησα την μεγαλυτέρα πυκνότητα και ασφάλεια διά το βάδισμα των ποδιών, του έναστρου ουρανού στερεώματος που ατένιζα, παραδέχτηκα ότι το κτίσμα της εγκοσμίου κατοικίας του Κυρίου, θα ήταν δυνατόν, καθ' όλο το μήκος και πλάτος των εσωτερικών

επιφανειών των τοίχων του, να ζωγραφισθεί με ψάρια. Την επομένη το πρωί εκεί που στεκόμουν στην αποβάθρα που δέναν τα ψαροκάικα, ο νους μου ευρέθη άντικρυ σε μέγα πρόβλημα, σχετικά με την εξασφάλιση της συγκεκριμένης εικόνας της πίστεως, που είχε επεξεργαστεί ολόκληρο το είναι μου, διά των αισθήσεων και της σκέψεως, βλέποντας πεταμένα στον ρηχό βυθό άχρηστους, χαλασμένους, ψόφιους ιχθείς.

Ο οξύς προβληματισμός που δημιουργείται, εξ αιτίας της αναγκαίας εις την ανθρωπίνη φύση συγκεκριμενοποίησης της Θείας Ενότητας, παρωθεί τον άνθρωπο σε ποικίλους δρόμους ζωής και στοχασμού.

Θα μας διευκόλυνε πολύ αν αυτόν τον προβληματισμό του βίου και της σκέψης, τον συνδέαμε με ό,τι κατέστη συνήθεια να λέγεται, πάλη προς τον δαίμονα.

Πάραυτα μας έρχονται στο νου ένα πλήθος πρόσωπα του καιρού μας, που ελέχθη ότι παλαίψαν σκληρά με τον δαίμονα. Ειδικότερα μέσα στα πλαίσια τής Ορθοδόξου Πίστεως, παρέχεται η δυνατότητα εκτιμήσεως του αγώνος που αναφέρουμε στο έργο που μας άφηκε ο Νικολάϊ Γκόγκολ. Πιστός στην παραδομένη από τους πατεράδες μας πίστη στον Σωτήρα Χριστό, γράφει στις επιστολές του, ότι δεν είδε τίποτα (ικανό να του ερμηνεύσει την επί γης έλευση του Θεανθρώπου) πηγαίνοντας στην Βηθλεέμ. Η στέρηση της ειδικής αυτής επί του συγκεκριμένου οράσεως, του γεννά την συνείδηση της αμαρτίας, ώστε σπεύδει και εξομολογείται, σ' έναν καλόν αλλά ακίνητον στην σκέψη, μέσα στα δεδομένα ιερέα, με τελικό αποτέλεσμα να επιχειρήσει την καταστροφή του εκφραστικού του έργου και να αποθάνει.

Ο θάνατος του Νικολάϊ Βσέβολοντ Γκόγκολ, μου φέρνει στο νου τον θάνατο του γιου της χήρας στα Σαρεφθά, σαν απόφαση του Θεού ανάλογη με κείνην που δίδαξε στον Προφήτη Ηλία, το ανεξάντλητο της ευσπλαχνίας του Πλάστου και Δημιουργού της ζωής, όταν εκείνος μη κατανοώντας την επιεική θέληση του Κυρίου, επέμενε να συγκρατεί μακριά τα βροχοφόρα σύννεφα, καταδικάζοντας σε λιμό, τα αυτεξούσια τέκνα του Κυρίου, λόγω των αμαρτιών και της απιστίας των.

Ο Παντοδύναμος δεν αίρει από μόνος του την ολέθρια και καταστρεπτική ανομβρία, για να μη μειώσει την ελευθερία των πλασμάτων του, που μόνο όταν δρουν αυτεξουσίως είναι δυνατόν να φτάσουν να εννοήσουν το μεγαλείο του μόνου αθανάτου, του ακεραίου και ολόκληρου, του δικαίου για όλους, που η όψη του παραμένει σταθερά κι' απαρασάλευτη, είτε με τις χαρές της ημέρας, είτε με τους τρόμους της νυκτός.

Όμως η μη παρέμβαση δεν ανακόπτει το φιλόανθρωπον και κατ' αυτόν τον τρόπον συνάπτεται, οξύς δραματικός διάλογος, μεταξύ του Κυρίου και του πιστού δικαίου που τον τιμά.

Τον Θ' π.Χ. αιώνα, δηλαδή σ' εποχή κοντινή με την σύνταξη των Ομηρικών επών, ο ασεβής βασιλιάς Αχαάβ, παροτρυνόμενος απ' την φυσικώς έμορφη, καταγόμενη εκ

Φοινίκης σύζυγό του Ιεζάβελ, υπεκατέστησε την θρησκεία του Ιεχωβά των Ισραηλιτών, διά της λατρείας του Βάαλ. Τότε λοιπόν ο Άγιος Ηλίας ο Θεσβίτης, υπεραμυνόμενος της πατροπαράδοτου θρησκείας, ανακράζει: «Νυν δικάσω εγώ υπέρ του Κτίστου, ασεβείς δε της γης εξολοθρεύσω και ψηφίσομαι τιμωρίαν», σύμφωνα προς όσα αναγινώσκουμε στου Αγίου Ρωμανού του Μελωδού το ποίημα, πιστή ερμηνευτική αναδρομή εις τα της Αγίας Γραφής. Ο Προφήτης οργισμένος, δεσμεύοντας την θεία βούληση διά του όρκου «ζη Κύριος», αποφαίνεται πως βροχή και νερό δροσερό, δε θα σταλάξουν επί της γης της πατρίδος του, παρά μόνον τη εντολή του. Ο τιμών και αγαπών τον πλάστη τον υποκαθιστά, φοβούμενος μήπως από μεγάλη ευσπλαχνία συγχωρέσει ο Κύριος τους άδικους. Ούτε σ' έναν Άγιο είναι εύκολο να εννοήσει την ρήση: «επί δικαίους και άδικους».

Η έξαρση του θυμού του Αγίου μας επιτρέπει να εννοήσουμε, πως είναι επιτρεπτό στην οικονομία των γήινων, εντός τόπου και χρόνου, ο ευσεβής να δρα υποκαθιστώντας πλασματικά το απόλυτο. Ούτω η ζωή προσλαμβάνει τον κατ' εξοχήν χαρακτήρα της κινήσεως, χωρίς οπωσδήποτε τελικά, το όλον της κινήσεως να εκφεύγει των ορίων του Παντοκράτορος.

«Διός δ' ετελείετο βουλή» αναφέρεται επίσης, χαρακτηριστικά παρόμοιας αντιλήψεως, στο προοίμιο του Ελληνικού Έπους, όπου ο Όμηρος επικαλείται την θυγατέρα της Μνημοσύνης, να του αφηγηθεί την έκρηξη θυμού του Πηληιάδεω Αχιλλής, που «μυρί' Αχαιοίς άλγε' έθη—κεν, πολλάς δ' ιφθίμους ψυχάς Άϊδι προίαψεν ηρώων».

Ορθώς τοποθετείται επίσης στο έπος η ασέβεια αντίκρυ σε μια όψη του θείου (του εκπροσωπούντος το Άγιον Φως Απόλλωνος) σαν απαρχή της όλης διενέξεως.

Πρέπει στις στοχαστικές εκδηλώσεις μας ν' αφήνουμε να μεσολαβούν διαστήματα κενά και γεμάτα σιωπή. Έτσι μιμούμαστε πιστότερα την ασυνεχή δομή της ύλης του κόσμου που υποπίπτει στις αισθήσεις. Κάτι ακόμη σπουδαιότερο, έτσι είναι αδύνατο να παρουσιαστούμε αντίκρυ σε οιονδήποτε πεφυσιωμένοι. Ένας άνθρωπος άμα του αφαιρεθεί ο αέρας των μορίων της ύλης που αποτελούν την προσωπικότητά του, θάταν αδύνατο να υπερηφανευτεί ξεκινώντας από τη βεβαιότητα του ότι υπάρχει, τόσο εν σχέσει με το κενό είναι μικρό το ποσοστό των υπολοίπων συστατικών των αποτελούντων την ασκούσα τόση μαγεία και γοητεία σάρκα.

Σαν άσκηση πνευματική, η ασυνεχής έκφραση, αποτελεί ασφαλή διέξοδο από το εγώ και την στενόχωρη λογική του.

Ο σημερινός άνθρωπος ξέροντας σε γενικότητες τα πάντα να εξηγεί, ματεριαλιστικά ή ιδεαλιστικά, δυσκολεύεται να πιστέψει ότι στο Άγιον Όρος θα εύρει την δευτέρα πανοπλία του Αχιλλέα, για να την φορέσει και να έβγει νικητής, υπερασπιστής και εκδικητής του δικαίου, κατά πως βαθεία το νοιώθει στην καρδιά του, αναλογιζόμενος τον θάνατο του Γκόγκολ ή του γιου της χήρας στα Σαρεφθά ή

του αγαπητού φίλου Πατρόκλου.

Τί μπορεί να πει κανείς για τον Άθω τριγυρνώντας στους δρόμους μιας σύγχρονης πόλης; Μήπως θα πρέπει ν' αρχίσω αναφέροντας την έκταση του γεωγραφικού χώρου σε τετραγωνικά χιλιόμετρα;

Σε μια εργασία του για την πατρίδα του την Βρετάνη ο Λε Μπραζ ερευνά τους συντελεστές της ιδιομορφίας του τοπίου. Τον σχηματισμό των ακτών, τα όρη, την μορφολογία της στερεάς, δάση ή χέρσα και γυμνά, τέλματα, αλυκές, ποταμόκολπους και ποταμούς, θάλασσα και ουρανό, τις διάφορες απόψεις του τοπίου, την σύσταση του πληθυσμού, τις διαφορές μεταξύ των κατοίκων στα παραθαλάσσια από εκείνους των μεσογείων, την γενικότερη ψυχολογία των κατοικούντων, την ιστορία του τόπου, από απόψεως πολιτικής και ιστορίας της τέχνης και ιστορίας των γραμμάτων. Με ανάλογο πνεύμα ερευνώντας την περί Άγιου Όρους βιβλιογραφία, η οποία ομολογουμένως, λόγω του εορτασμού της Χιλιετηρίδας, επλουτίσθη σημαντικά, είναι ίσως δυνατόν να μας επιτραπεί να γνωρίσουμε ενδιαφέρουσες πλευρές, προσεγγίζοντας προς το ιδεώδες σύνολο που αποτελεί το Άγιον Όρος, σαν αντικείμενο πληροφόρησης. Προσωπικώς ενδιαφέρθηκα για την Βρετάνη, λόγω του ιδιάζοντος τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον θάνατο οι κάτοικοι των παραλίων της. Όταν δε θυμηθούμε, πως εκείνον τον τόπο, ένας ιστορικός τον χαρακτήρισε ως τόπο νεκρών, είναι εύκολο να καταλάβουμε την κάποια προς τον Άθω συγγένειά του.

Ο μοναχός αποτάσσεται του κόσμου και ευτυχεί ζώντας ως νεκρός κατά κό-σμον. Αναφερόμενοι λοιπόν στην Βρετάνη έχουμε κιόλας κάποιο έδαφος, επί του οποίου στηριζόμενοι να προσπαθήσουμε να γίνουμε κατανοητοί, από τους αγνοούντες και αρνούμενους το Άγιον Όρος κατοίκους των πόλεων. Ενοχλούνται γιατί νομίζουν ότι ο καλόγερος δεν εργάζεται και δεν προσφέρει τίποτα στην κοινωνία. Σκέπτονται ποικίλα όσα σχέδια αξιοποίησεως, ανορθώσεως, μορφωτικού εκσυγχρονισμού και οικονομικής ωφελίμου εκμεταλλεύσεως της Χερσονήσου Ακτής. Όλα αυτά γιατί είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς σήμερα την σημασία και την σπουδαιότητα της Προσευχής, που είναι το πρώτιστο και κύριο έργο του Μοναχού, που αφορά όλη την ανθρωπότητα.

Τί θα πει αλήθεια Προσευχή;

Αποστήθιση από μερικά λόγια, που μας έμαθαν, ότι τάχα αποκαθιστούν ένα είδος επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπου και Θεού;

Και ο Θεός;

Ο Γκαγκάριν, που πρώτος ταξίδεψε στο αχανές διάστημα, έσπευσε να δηλώσει ότι πουθενά δεν αντάμωσε τον Θεό.

Γερά στερεωμένη στην επιστήμη, η λογική πληροφόρηση του σύγχρονου ατόμου, δεν επιτρέπει εύκολα στις συγκινήσεις και την σκεπτική τους συνάρτηση να διατρυπήσουν την φυσική πανοπλία, που λαβαίνομε από τους γονιούς μας, όταν

μας φέρνουν στον κόσμο.

Το όλο περί Αγίου Όρους θέμα, ουσιαστικά μπορεί να περιοριστεί σε μια διευκρίνηση της διαφοράς μεταξύ πρώτης και δευτέρας πανοπλίας.

Την πρώτη πανοπλία φορώντας, θυμώνει για το άδικο που του γίνεται ο Αχιλλέας. Δε θάταν τάχα επιτρεπτό να προσομοιάσουμε τον Αγαμέμνονα προς τον άσεβη Αχαάβ; Αντιλαμβάνομαι που προσκρούει η τέτοια παρομοίωση. Το άδικο του Αγαμέμνονα θίγει διά του ερωτικού ενστίκτου την μέσω αυτού αντίληψη του εγώ ενός άτομου. Η αδικία του Αχαάβ αγγίζει την πίστη ενός ανθρώπου, δηλαδή την αντίληψη χάρις στην οποία το εγώ γίνεται ολόκληρος λαός. Ασφαλώς υφίσταται μία τεραστία διαφορά μεγεθών, αλλά ξέροντας ότι μεταξύ των αρετών, η πίστη πάει συντροφιά με την αγάπη, νομίζω ότι μπορούμε να προχωρήσουμε αναλυτικά στην εξατομικευμένη περίπτωση, ελπίζοντας έτσι ότι σαν άνθρωποι του καιρού μας, θα μας επιτραπεί να καταλάβουμε περισσότερα.

Δηλαδή ότι η όλη προσπάθεια του διαλόγου μεταξύ Θεού και Προφήτου και όταν τα άγρια κοράκια μετατρέπονται σε φιλεύσπλαχνους παροχείς τροφής και όταν τα άδεια ντουλάπια της χήρας, εν καιρώ λιμού, γεμίζουν σιτία, κατ' ουσίαν δεν είναι άλλη από την καταστροφή της φυσικής, έτοιμης, γονικής πανοπλίας, ώστε να μπορέσει ο άνθρωπος να ντυθεί την δεύτερη στολή.

Βαθαίνοντας στην πολιτιστική ιστορία, σύγχρονός μας ποιητής, εν ονόματι της προσωπικής του εμπειρίας στην Πόλη των Φώτων, αποκαλεί τον αποτελεσματικό παράγοντα καταστροφής της πρώτης πανοπλίας (που ευκολότερα και κατά τρόπον πιο απλό και γενικώτερο μπορούμε να την πούμε και στολή) τον μαύρο χάρο, που τόσο συνήθως μας τρομάζει, ως *modiste madame la mort*.

Συμπέρασμα ότι και η πίστη, σε όσο ποσοστό μπορεί να υπάρχει στην πρώτη φυσική στολή, αλλοιούται διά των εμπειριών των λυπηρών επαγωγών του βίου, ώστε ο άνθρωπος να υποχρεούται να καταφεύγει στον θάνατο για να ντυθεί.

«Εν τω κόσμω θλίψιν έξετε, αλλά θαρσείτε εγώ νενίκηκα τον κόσμον». Αναφέρεται εις το Εύαγγέλιον ότι είπεν ο Κύριος.

Κόσμος είναι η φυσική πανοπλία που χαλνιέται και συντρίβεται.

Οι Μοναχοί του Αγίου Όρους το καταλαβαίνουν αυτό και το παραδέχονται απολύτως. Έτσι αν αναλογισθούμε πόσο πρόθυμα, καθ' όλον τον βίον τους αποτάσσονται του κόσμου και εναγκαλίζονται τον θάνατο, δεν είναι δυνατόν παρά να καταλήξουμε στο συμπέρασμα, πως ο Άθως είναι το μεγαλύτερο βιομηχανικό κέντρο κλωστοϋφαντουργίας και ενδυμάτων σ' ολόκληρη τη γη και να παραδεχτούμε, πως απολύτως δεν ξέρουμε τι λέμε, όταν σκεπτόμαστε ότι τάχα ο καλόγερος δεν εργάζεται.

Κάνουμε λάθος, γιατί αγνοούμε τι τεράστια παραγωγική δύναμη, εξυφάνσεως δευτέρας για τον άνθρωπο επενδύσεως, είναι η προσευχή.

Μιλήσαμε για το ασυνεχές και σχεδόν εξ' αοράτων και ανύπαρκτων μορίων,

συστάσεως της σκέψεως και σαρκικής μας υποστάσεως, γεγονός που δυσκόλως αντιλαμβανόμαστε φορώντας τα έτοιμα ρούχα που αναλύει προχωρώντας στα μεγαλύτερα βάθη του εγώ η ψυχολογία.

Τοποθετώντας τη νίκη του κόσμου στην διά του θανάτου σκύλευση του θανάτου, υπό του αναστάντος Παντοκράτορος Χριστού, αναφορικός με τον Προφήτη Άγιο Ηλία, ο εκ των ποιητών της εκκλησίας, επισήμου τόπου παραμονής του Κυρίου επί γης, Ρωμανός ο Μελωδός, ορθώς χαρακτηρίζει ως ρητορίες τα όσα λέγει ο Άγιος, πριν δι' όλου του σώματός του ξαπλώσει επί του κατακειμένου νεκρού υιού της χήρας στα Σαρεφθά.

Στους νάρθηκες των Ναών, των Ιερών Μονών, Σκητών, Καλυβιών και Καθισμάτων του Αγίου Όρους, μας δίνεται η ευκαιρία να παρακολουθήσουμε στις τοιχογραφίες, τον τρόπο του εναγκαλισμού και σωματικής επαφής, υπό των αδελφών μοναχών του μεταστάντος, για να βοηθηθούμε στην κατανόηση, του τι σημαίνει, η εν απολύτω φυσική αδυναμία, κατάκλιση του ζώντος ανθρώπου επί του νεκρού.

Αισθάνεται ο ζων, πως στις σκέψεις και μεταξύ των μορίων της υποστάσεώς του, δεν υφίσταται καμία άλλη δυνατή συνοχή έκτος από την πίστη, την ελπίδα και προ παντός την αγάπη προς τον Θεό.

Παίρνω στα χέρια τον Α' τόμο της «Φιλοκαλίας» των Ιερών Νηπτικών Πατέρων, που ανθολόγησε ο πολυγραφότατος Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης. Στην σελίδα 142, αναγινώσκω την ι' παράγραφο, του ψυχωφελούς προς Θεόδουλον, λόγου του Πρεσβυτέρου Ησυχίου.

Λέγει ότι η ευχή προς τον Αναστάντα, συχνή, πυκνή, μέσα στο κενό κάθε άλλης σκέψεως, στο βάθος της ησυχίας, μετά την κάθαρση της ψυχής, στην άβυσσο απορρήτων και εξάισιων θεωριών, με θεληματική ταπείνωση και ευθυτένιση και αγάπη, αποτελεί σύστημα παραβαλλόμενο προς τα συστήματα των θαλασσών και το πολύ νερό.

Όσοι εν ταις ημέραις μας θρηνείτε προσφιλείς ναυαγούς, ψηλώνοντας τον νου σε όσα εκφράζει ο Άγιος Πατήρ, για να αλλάξετε ενδύματα μετατρέποντα το πένθος σε γεμάτη ελπίδα χαρά, καταλάβετε τι απέραντο πέλαγος είναι μέσα μας η προσευχή, η δύναμη με την οποία επικαλούμεθα το έλεος του Πανάγαθου.

Ευθύς μετά ταύτα, ο γιός της χήρας στα Σαρεφθά, ηγέρθη εκ του θανάτου και μέσα σε πύρινο άρμα, πήρε απάνω στους ουρανούς ο Θεός τον Προφήτη.

Μετατιθέμενος δε εκ της ενταύθα γεμάτης πόνους στερεάς συνοχής, πέραν και της εκμηδενισμένης υγρής ενότητος των δακρύων, στον αποτελούντα, παρά την μοριακήν απώθηση των αερίων, την μεγίστη ενότητα Ουρανό, στους συνεχιστές της εν τω κόσμω πορείας του, ο Προφήτης άφηκε από ψηλά να πέσει (το ξέρουν πολύ καλά όλοι οι γουναράδες, πώχουν τον Άγιο προστάτη τους) μια νέα στολή, αποφόρι χρήσιμο, για όσους ατενίζουν τον Νυμφώνα του Χριστού και διστάζουν να εισέλθουν γιατί στερούνται ενδύματος.

Ενδυνόμενοι την μηλωτή του Αγίου, παραδεχόμαστε ως απολύτως αληθή και την δεύτερη πανοπλία που ντύθηκε ο Αχιλλέας, για να εκδικηθεί τον θάνατο του φιλτάτου του Πατρόκλου και κατά κάποιο τρόπο, προχριστιανικό, να τον αναστήσει.

Καταλαβαίνετε το τέχνασμά μου ως ανθρώπου των πόλεων, που ζει μη απαρνούμενος τις αισθήσεις και τον άμεσο έρωτα, αιτία του προπατορικού αμαρτήματος αλλά και κίνητρο του γονατίσματος προ της Θεοτόκου, της Αγνής Μητέρας του Αχωρήτου, που περιβόλι της είναι ο Άθως, προκειμένου να ομιλήσω γι' αυτόν;

Σήμερα δεν επιτρέπεται να είμαστε φανατικοί στην πίστη μας, όπως ο ιερέυς εξομολογητής του Γκόγκολ, μισαλλόδοξοι. Όλοι οι άνθρωποι πιστεύουμε, πως θέλουν και αγωνίζονται να είναι Χριστιανοί. Εναντίον κανενός δεν ομιλεί ο Χριστιανός. Τα πάντα παραδέχεται. Είναι αδελφός όλων των ανθρώπων, γιατί πρώτος αυτός ξέρει πόσο είναι λίγο ικανός να δοξάσει τον Κύριο.

Δεν επιτρέπεται επομένως δι' αντιθέσεως προς τους κοσμικούς να εκφράζουμε την αγάπη μας και πίστη στην Αγιώνυμη Μοναχική Πολιτεία, την ώρα μάλιστα που οι παλαιοί οχυροί πύργοι των Μοναστηριών προ πολλού έπαψαν νάχουν κανόνια, προς υπεράσπιση από τους αλλόθρησκους και πειρατές.

Παράδειγμα άριστο προς μίμηση αποτελεί ο Μέγας Άγιος Αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης και δεύτερος Πολιούχος της, Γρηγόριος ο Παλαμάς, που αδιστάκτως, χωρίς ουδαμώς να εκφύγει της αληθείας της πίστεώς του εις Χριστόν, συνεζήτησε με Μωαμεθανό Πασά εν Προύση. Η πίστη μας εν Κυρίω τω Χριστώ δεν είναι έννοια εκφραζόμενη, αλλά αληθώς όλο το σώμα μας εις το ακέραιο. Το σώμα μας σκέφτεται και αγαπά τον Χριστό και όχι μόνο η γλώσσα. Στις πόλεις ζώντας με τις αισθήσεις μας ακέραιες, εξ αδυναμίας, χρειαζόμαστε την ομορφιά των ειδώλων, προκειμένου να βοηθηθούμε στην πορεία μας προς τον Κύριο των Δυνάμεων. Εξ αυτού λοιπόν το τέχνασμά μου ν' αναφερθώ στον Ποιητή που πεπαίδευκεν την Ελλάδα. Μια και συσχετίσαμε προς την Προσευχή τη θάλασσα, είναι εύκολο να φανταστούμε, την μητέρα του Αχιλλέως Θέτιδα, (καθώς ακούει στο μέγα υποθαλάσσιο άντρον να θρηνεί ο γιός της), ν' αναδύεται από τα νερά μαζί με τις αδελφάδες της, που η κάθε μια έχει προσωνυμία χαρακτηριστική της επί της θαλάσσης φοράς των ανέμων (συμβολικής εικόνας της επί των υδάτων πνοής του Κυρίου) προσερχόμενη αρωγός και παρήγορος. Τη μεσολάβησει της ετοιμάστηκε από τον Ήφαιστο, στο επί του Ολύμπου εργαστήριό του, η δευ-τέρα πανοπλία, που σαν σύνολο την ταυ-τίσαμε με το Άγιο Βουνό και της οποίας ως είναι γνωστά η ασπίς, ωραιότητα, φέρει αναπαράσταση συμβολίζουσα όλες τις εκδηλώσεις της εν τω κόσμω ζωής των ανθρώπων.

Το σαφές τέχνασμά μου, ανθρώπου που αγαπά τα βιβλία, εκτός του παραδείγματος του περίφημου Μητροπολίτου Ευσταθίου, δεινού σχολιαστού του Ομήρου, μου το

ενέπνευσε και το γεγονός της νυν εγκαταστάσεως των μοναστηριακών βιβλιοθηκών, στους άλλοτε αμυντηρίους πύργους. Δεν ήταν δυνατό να εύρω άλλο τρόπο προσεγγίσεως στο Όρος και το πνεύμα που αντιπροσωπεύει από τα βιβλία.

Σκεφτόμουν ότι εκεί μέσα στους πύργους, φυλάγονται μαζί με τα βιβλία και τα πλούσια, από εκατοντάδων ετών χρονολογούμενα, αγιορείτικα κειμήλια.

Ακολούθως ο νους μου πήγε στο γεγονός, ότι η εκκλησία ως αρχιτεκτόνημα, ιδία κατά τους τελευταίους αιώνες του Βυζαντίου, θυμίζει κειμηλιοθήκη. Ανελογίσθην λοιπόν ότι τα σπουδαιότερα κειμήλια του Αγίου Όρους, εκείνα που κυρίως παρατάσσουν οι Καλόγεροι, προκειμένου να τιμήσουν τον επισκέπτη προσκυνητή, είναι τα Άγια Λείψανα, ιερά κατάλοιπα προτελευταυσάντων εν Κυρίω τω Θεώ Πατέρων.

Αντιλήφθηκα τότε την εκκλησία σαν κειμηλιοφυλάκιο και τα τμήματα του ανθρωπίνου σώματος, όχι μόνο σαν πολύτιμα κοσμήματα, μα και σαν βιβλία και ανεμνήσθην της μεγάλης χαράς, για την οποία πάντα θα ευγνωμονώ τον Άθωνα, που αξιώθηκα παρακολουθώντας την Πανηγυρική Ακολουθία της Αναστάσεως, σε Αγιορείτικη Εκκλησία μέσα, να μεταλάβω των Τιμίων Δώρων, θαυμάζοντας την εκ των βιβλίων συνεχή υπό των μοναχών ανάγνωση και την μεγίστη τιμή με την οποία ύψωναν, διά των χειρών προ του θυσιαστηρίου, το παντοδαπώς κεκοσμημένον, κατ' εξοχήν βιβλίο των Χριστιανών, το Ιερό ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ.

(«Χριστιανικό Συμπόσιον. Γ'», εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας. Κολλάρου και Σία Α.Ε., σ.93-98)